

บทคัดย่อ

T156460

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1) เพื่อรวบรวมและศึกษาข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย จำนวนสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์ พื้นที่ดำเนินงาน จำนวนสมาชิก การถือหุ้นของสมาชิก และขนาดสหกรณ์ 2) เพื่อศึกษาข้อมูลโครงสร้างการดำเนินงาน ประกอบด้วย ธุรกิจสหกรณ์ ธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจการให้เงินกู้แก่สมาชิก ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจการรวบรวมผลิตผล ธุรกิจการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ผลการดำเนินงาน รายได้ และค่าใช้จ่ายของ สหกรณ์ 3) เพื่อศึกษาข้อมูลโครงสร้างเงินทุนดำเนินงาน ประกอบด้วย เงินทุนดำเนินงาน แหล่งที่มาของเงินทุนดำเนินงาน และแหล่งใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากรายงานต่างๆ จากศูนย์ศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มูลนิธิชัยพัฒนา กรมส่งเสริมสหกรณ์ และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์แนวดิ่ง หรือการย้อนส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน การใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่ารวม ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป ณ วันที่ 31 มีนาคม 2545 มีสหกรณ์ในพื้นที่พัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 108 สหกรณ์ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามภาคเหนือ และเป็นสหกรณ์การเกษตร จากผลการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ที่ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลได้ ปี 2545 จำนวน 89 สหกรณ์ พบว่าสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีสมาชิกทั้งสิ้น 60,313 คน การถือหุ้นของสมาชิกมีมูลค่า 412.11 ล้านบาท เฉลี่ยค่าหุ้น 6,832.92 บาทต่อคน

T156460

สหกรณ์ค้ำเนินธุรกิจในรอบปี 4,989.51 ล้านบาท ธุรกิจที่มีมูลค่าสูงสุดคือธุรกิจการรวบรวมผลิตผล ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีมีรายได้ทั้งสิ้น 3,384.01 ล้านบาท ต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 3,239.31 ล้านบาท ผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิประจำปี 144.70 ล้านบาท

เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ในพื้นที่พัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 2,713.74 ล้านบาท ประกอบด้วยทุนของสหกรณ์เอง จำนวน 1,132.10 ล้านบาท และหนี้สิน จำนวน 1,581.64 ล้านบาท ขณะเดียวกันสหกรณ์มีสัดส่วนของการลงทุนโดยสหกรณ์ได้นำไปลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน 2,303.39 ล้านบาท ที่ดินอาคารและอุปกรณ์-สุทธิ 310.01 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 100.34 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้คือ 1) สหกรณ์ที่ไม่ค้ำเนินธุรกิจภายใน 1 ปี นับจากวันจดทะเบียน และหยุดค้ำเนินธุรกิจ เป็นระยะเวลาเกินกว่า 2 ปี ควรดำเนินการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์มาตรา 71 (1) อย่างเคร่งครัด 2) สหกรณ์ที่ไม่พร้อมรับการตรวจสอบบัญชี ควรจะมีการบันทึกลงทะเบียนประวัติสหกรณ์เพื่อจำกัดสิทธิที่พึงมีพึงได้ 3) สหกรณ์ที่ประสบกับผลขาดทุน ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนงานประจำปีและนำสู่แผนปฏิบัติงานประจำเดือนพร้อมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานรายเดือนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

ABSTRACT

TE 156460

The objectives of this study were : 1) to study the basic structure (i.e., cooperatives numbers, kinds of cooperatives, cooperative areas, members, stockholders and cooperative sizes in the Royal Development Area) in the years 2002; 2) to study the operation structure (i.e. operations of cooperatives such as deposit, credit, sale of agricultural supply, marketing and agricultural promotion and service of cooperatives in the Royal Development Area) in the years 2002; 3) to study the total asset structure (i.e., in the total asset, source, of funds and use of funds of cooperatives in the Royal Development Area) in the year 2002.

The data and information for the study were collected from cooperative business reports, annual auditing reports and working papers of cooperative auditors and analyzed by vertical analysis or common size analysis, financial structures and by the use of statistical methods such as total percentages, and means.

It was found that by 31 March 2002, there were 108 cooperatives in the Royal Development Areas, most of which were agricultural cooperatives scattered throughout the north of Thailand.

From financial information obtained from 89 cooperatives in 2002, it was found that most cooperatives were large with the number of members of 60, 313, had 412.11 million baht of shares, had an average share of 6,832.92 baht/person.

The total business during the financial year was 4,989.51 million baht and the highest value was from products of cooperatives members. The revenue was 3,384.01 million baht, with total costs and expenses of 3,239.31 million baht and net profits was 144.70 million baht.

The total assets of 2,713.74 million baht of the cooperatives in the Royal Development Area, consisted of 1,132.10 million baht of share capital and liabilities of 1,581.64 million baht. The cooperatives had invested current assets at the amount of 2,303.39 million baht, land and equipment worth 310.01 million baht and other assets to the value of 100.34 million baht.

From the results of this study, the following were suggested : 1) to strictly observe the section 17 (1) of The Cooperative Law 1999 in the case of run business run within 1 year from registration; 2) to record the cooperative which could not audit the accounts to be limited in terms of to the privilege; and 3) to assign the cooperative to have the working plan for each year and each month with closely follow-up plans.